

# Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □ cm obsegajoče se ne sprejme.

## Gospodarske stvari.

### Kako se uničuje grozdna plesnoba (oidium Tuckeri).

(Ponatis iz „Kmetovalca“.)

Lansko leto se je po vseh vinorodnih deželah evropskih v precejšni meri pokazala huda trtna bolezen grozdna plesnoba, katero povzroča glivica „oidium Tuckeri“. Po njej so bile zelo prizadete tudi slovenske vinorodne dežele, kakor Vipava, Dolenjsko, Stajersko, Istra in Goriška. V „Kmetovalcu“ in tudi v drugih slovenskih strokovnih in nestrokovnih časnikih so se slovenski vinogradniki pogosto opozarjali, da se je treba tej bolezni resno postaviti po robu. Ker pa naši vinogradniki, kakor se vidi, to opozarjanje niso smatrali za tako resno kakor bi bilo treba, in tudi marsikak vinogradnik, ki je sicer svoje trte res skusil braniti proti tej hudi bolezni, tega ni storil pravilno, hočem vinogradnike še enkrat opozoriti na to bolezen ter jim povedati, kaj in kako naj proti njej ukrenejo, da se je ubranijo.

Ne morem dovolj poudarjati, da grozdna plesnoba ne uničuje samo grozdje, kakor si marsikdo misli, marveč more tudi trte popolnoma uničiti, če nastopi v veliki meri; in to je, žal, pri nas že storila. V dokaz temu naj navedem le to, da v Italiji, ki med vsemi evropskimi vinorodnimi deželami največ vina prideluje, v letih, ko je ta bolezen tam močno razsajala in proti njej še niso poznali pravega pripomočka — žveplanja, v več krajih vina niti za domačo potrebo niso pridelali. Pa kako naj bi ga bili tudi pridelali, ko so jim trte v malo letih tako začele pojemati v rasti, da niso skoraj čisto nič odgnale in da so se jim še tiste kratke in slabotne mladičice, ktere so nastavile, po zimi posušile.

Kar pa je bilo mogoče v Italiji in tudi na Goriškem, v okolici Trsta itd., je mogoče sedaj tudi pri nas, ko se je ta bolezen tako razširila tudi po Dolenjskem, Stajerskem itd., ako se jej vsi vinogradniki brez izjeme ne postavijo po robu. In kakšna velikanska škoda bi bila, ako bi nam

grozdna plesnoba uničila nove, cepljene vinograde. Le pomisliti je treba, koliko dandanes stane oral ali hektar cepljenega vinograda, predno prične roditi. V skalovitih krajih pride oral na 2000 do 2400 kron, in vinograd, zasajen s takimi stroški, naj par let po zasaditvi zopet ugonobi grozdna plesnoba? — Če bi se temu ne branili, bi bilo pač zelo nespametno. Ne brani se pa tisti vinogradnik, ki ne žvepla pravilno svojih trt, ki so že prejšnje leto bile napadene po grozdni plesnobi, in naj je bilo to v še tako majhni meri. Čakati in žveplanje odlašati, dokler se na grozdju ne pokaže plesnoba, bi bilo popolnoma napačno, kajti tako pozno žveplanje utegne biti tudi prepozno ter bi prav malo ali celo nič ne koristilo grozdju, še manj pa obranilo zdrav les.

Posebno potrebno pa je, da se z žveplanjem pravočasno prične v tistih vinogradih, v katerih je mlad les, v katerem so mladike vsled zimskega micelija lanske plesnobe marogaste, šaraste, kar se pri obrezovanju trt prav lahko vidi.

Pravi čas za prvo žveplanje je tedaj, kadar trte toliko odženejo, da so jim poganjki 6 do 8 cm dolgi in ko se na njih zarod že dobro vidi. Ravno v istem času se morajo požveplati tudi še prav mlade cepljenke, ki še nič ne rodé. Take mlade cepljenke se morajo posebno pozorno požveplati, kajti ravno takim trtam grozdna plesnoba mladi les lahko najbolj oškoduje, tako da v rasti zelo zastanejo.

Vsako žveplanje se mora zvršiti takrat, ko so trte popolnoma suhe, torej ne mokre od rose ali dežja. Ako so trte mokre, žveplanje ne izda nič, in večje neumnosti pri žveplanju ni mogoče storiti, kakor bi bila ta, če bi trte najprej z vodo poškopili in koj na to požveplali, kakor se je baje lansko leto priporočalo nekje na Stajerskem ter se tudi tako delalo. Kakor žveplanje na mokre trte nič ne hasni, ne hasni tudi nič, če po izvršenem žveplanju kmalu dežuje. Če dežuje že v 48 urah po žveplanju, je treba po dežju, kadar se trte osuše, zopet požveplati. Žvepla se lahko od jutra pa do večera, in čim bolj med žveplanjem solnce



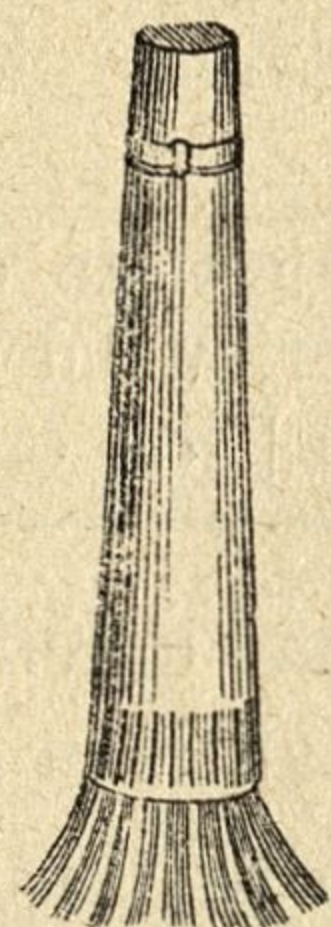
pripeka, tem več izda. Za prvo žveplanje se ne priporočajo mehi, kajti hni in meh razprši dosti preveč žvepla brez hasni v zrak, oziroma na zemljo. Za prvo žveplanje z večjo koristijo rabijo žveplalne bakle ali žveplalne pušice (p. 1.), s katerimi se toliko žvepla potrese na poganjke, da so vidno čez in čez rumeni, toda ne da bi morda žveplo na njih kar za kak milimeter na debelo ležalo. Taka pušica stane k večjemu 60 h. Brez čopa je pušica tudi dobra. Žveplo, ki se rabi za žveplanje trt, mora biti kar najbolj mogoče fino zmleto. Tako žveplo priskrbi svojim udom c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Drugič je treba trte takrat žveplati, kadar so ravno na tem, da pričnejo cveteti, in tretjič koj, ko je trta odcvetela. Pozneje je treba vedno z mehom hoditi po vinogradu ter vsak grozd koj požveplati, če se na njem kaže kaj plesnobe. Mehov za žveplanje imamo dandanes mnogo in najrazličnejših sestav. Nekteri mehi se ne priporočajo, drugi so pa zelo dobri. Ne priporočajo se gotovo vsi tisti mehi, katerih sestava je taka, da se morajo z obema rokama goniti (pod. 2. in 3.)

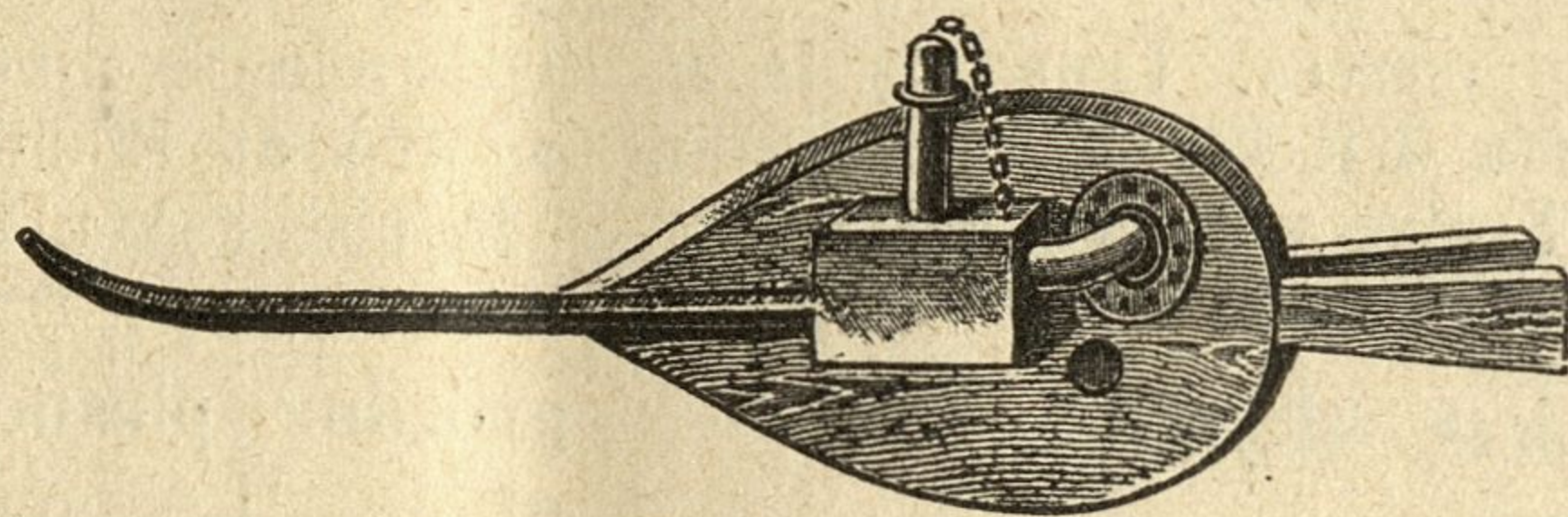
Velika napaka vseh mehov take in enake sestave je namreč ta, da človeka, ki dolgo časa z njimi dela, zelo utrudijo. Utrudijo ga pa zato, ker mora meh goniti z obema rokama ter tudi držati v potrebnem ravnotežju. Poslednje je pa tem težavneje, čim več žvepla je v mehu. Človeka, ki žveplja s takim mehom dolgo časa, začno roke za pestmi tako boleti, da ne more več naprej delati. — Neprimerno boljši so mehi take sestave, ki se le z eno roko gonijo, in sicer prav na lahko, z drugo se pa v ravno-



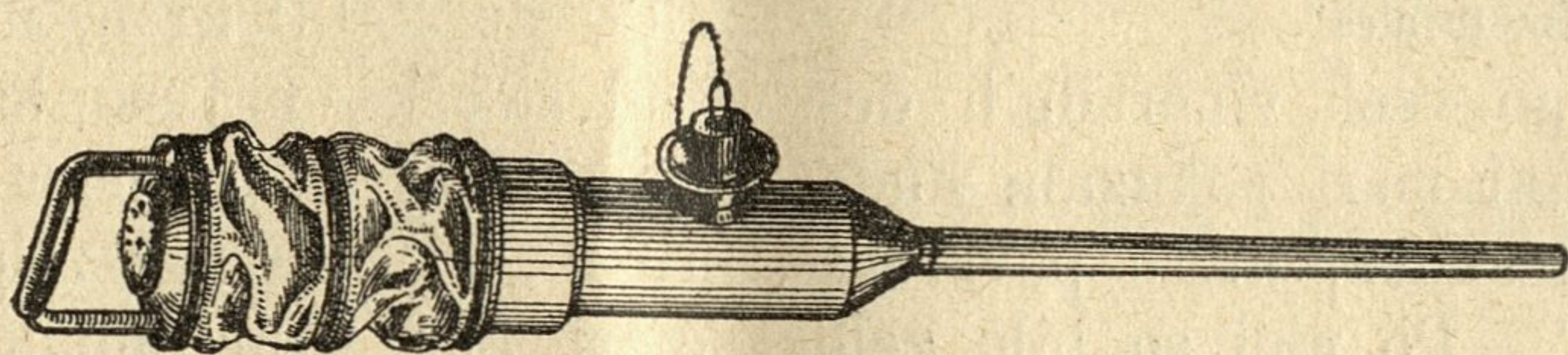
Podoba 2.



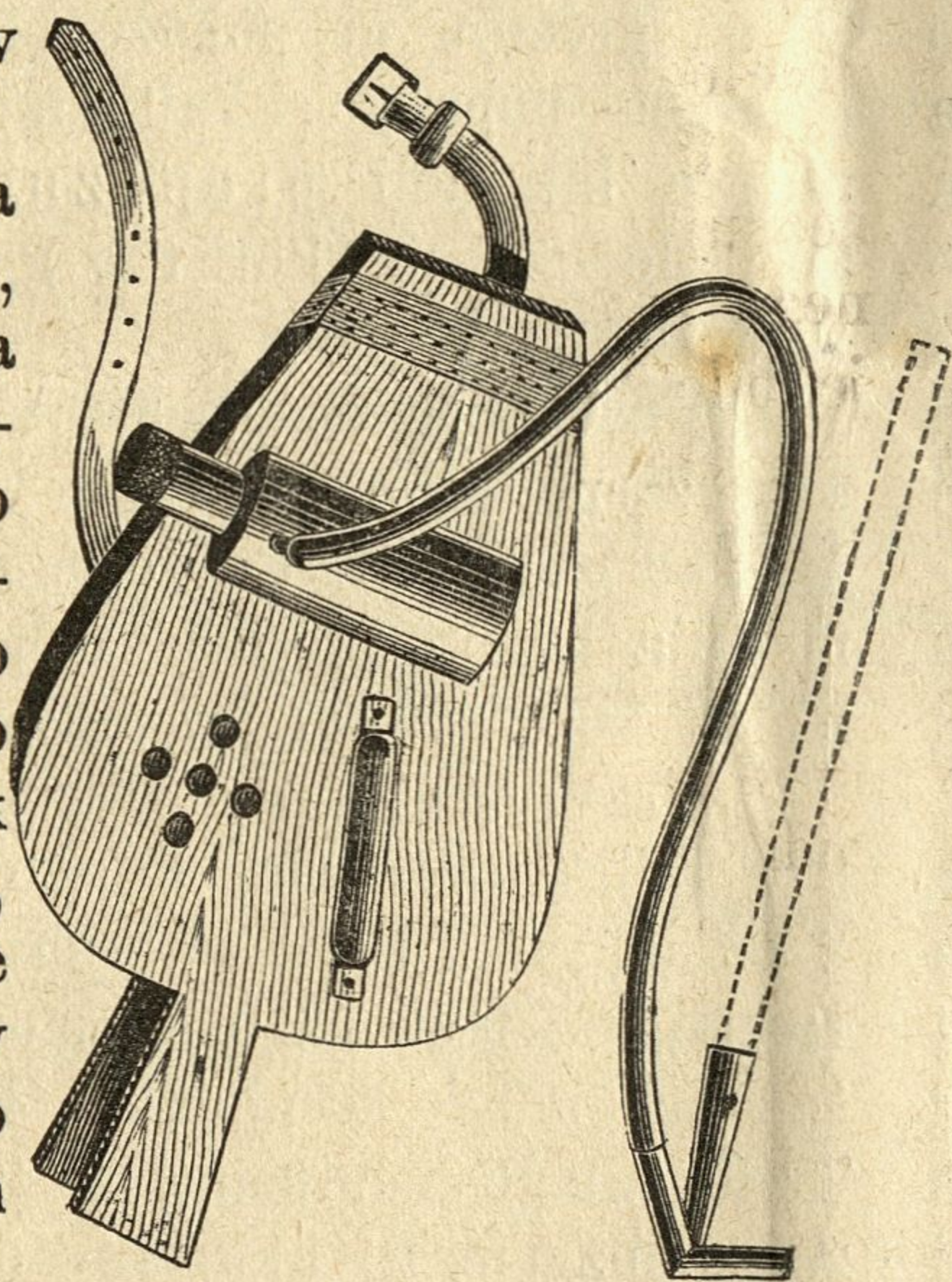
Podoba 1.



Podoba 3.



Podoba 4.



Podoba 5.



Podoba 6.

težju drže in vodijo. Taki mehovi so navadno valjasti, okrogli (pod. 4.); z njimi se dela z največjo lahkobo in prav izvrstno. Pri gosp. A. Küsslu, kleparju v Novem mestu, stane tak meh le 3 K 20 h. Zaklopnice te sestave so tako umeščene, da ne pride prav nič žvepla v meh. Ta meh se priporoča posebno za žveplanje visokih trt, kakor kraških plant, isterskih latnikov, dolenjskih brajd. Imamo pa tudi žveplalne mehove take sestave, da jih ni treba nositi v rokah, ampak na životu privezane, ali pa na hrbtu. Tak meh starejše sestave nam kaže podoba 5. (Neslerjev meh). Ta meh nosi žveplač privezan pod pazduho; goni ga z desnico, vodi pa z levico.

Delo tega meha je dobro, toda cena mu je visoka — 16 K stane — kolikor ne bode hotel izdati vsak vinogradnik za žveplalni meh. Najmanjšim vinogradnikom priporočam torej meh, katerega kaže podoba 4., večjim pa Dolenčevega, ki ga kaže podoba 6. Ta meh se igraje goni, raz-

pršuje prav dobro in stane pri g. A. Küsslu v Novem Mestu le 7 kron. Kakor podoba sama kaže, nosi žveplalec ta meh na trebuhu privezan; goni ga z desnico, vodi pa z levico. Tudi pri tej sestavi ne pride v meh nič žvepla in se torej zaklopnice ne morejo zaprašiti.

### Tečaj za sadjarske pomočnike na Grmu.

Marsikedo je prijatelj sadjereje, če tudi sam ni kmetovalec. Posebno v novjšem času opazimo po Novem mestu in okolici mnogo takih gosposkih sadjarjev, ki so na svojih vrtovih ali drugih pripravnih krajih mnogo drevja zasadili, ali bi to radi v prihodnje storili.



No, na spomlad, ko nastopi čas za sajenje, obrezovanje, sploh za takozvano „pogleštanje“ sadnega drevja, pridejo taki prijatelji sadjarstva navadno v veliko zadrego. Kaj radi bi sadno drevje posadili, ga obrezali itd. Sami pa tega ne razumejo, ali znabiti to razumejo, pa časa nimajo. Toraj iščejo človeka, kateri bi to namesto njih opravil. Iščejo ga, ter so pripravljeni njegovo delo prav dobro plačati; pa koga najdejo? Navadno takega človeka, kateri se pusti še celo „gortnarja“ imenovati, in kateri se s svojo „gortnarijo“ še jako ponaša. V resnici pa o stvari taki ljudje nič ne razumejo, ker se tega nikdar učili niso. In tako opravljajo ljudje svoje delo tje v en dan, brez vse prave strokovne podlage, mislijo si pa, da popolnoma pravilno postopajo. Resnica je, da si taki ljudje domišljujejo, da je ravno njih postopanje pravo, ne pa ono istinitega strokovnjaka. A grozno je, kake neumnosti taki ljudje zvršujejo, kako lepo sadno drevje mrevarijo, oškodujejo ali celo uničujejo. Tako videl je pisatelj teh vrstic šele pred malo dnevi takega mojstra skazo na vrtu prav tikoma novomeškega mostu, na vrtu gospoda W. svojo umetnijo vganjati. Koliko se je ta mož trudil, tamošnjim češpljam prav vestno vse cvetno popje noseči les raz vej porezati. In pri tem si je gotovo mislil: „špegelj se o ljudstvo nad mojim čistim delom“. Kako še pa je ta mož na novo posajeno drevje pravilno povezal! Usadil je — pa sam Bog vedi kako pravilno — med drugim drevjem tudi dobre štiri metre visoko, ter 7—8 cm debelo lipo. Ko jo je usadil, zataknil je pol metra daleč od debla lipe, čisto navaden klani trtni kol v zemljo. Poslednjega gornji konec je pa k deblu pritisknil, ter tam s koščekom prav navadnega motoza (špage) k deblu pripel. Kdor ne veruje naj se sam prepriča, da je to istinito tako. Toraj na take in jednake mojstre skaze je človek v okolici Novega mesta navezan, kateri sam svojega drevja posaditi, obrezati itd. ne more. Pa dobro da se še takega dobi, kajti dostikrat se mora biti zadovoljen s človekom, ki še toliko ne razume.

Da bode temu drugače postalo, sklicuje vodstvo kmetiške šole na Grmu na dan 12. in 13. aprila tekočega leta, toraj na veliki četrtek in veliki petek, tečaj za sadjarske pomočnike. V teh dveh dneh poučilo se bode vsakega, kdor se bode poduka udeležiti hotel, popolnoma brezplačno praktično v najpotrebnejših točkah umnega obdelovanja sadnega drevja. Podučevalo se bode toraj praktično na prostem na posestvu šole: pravilno presajanje drevja, pravilno obrezovanje, porezovanje istega itd. Slavno županstvo novomeško, in isto tako slavna županstva sosednih občin, izvolila naj bi se po-

truditi, v ta tečaj vsaj po jednega udeleženca poslati. Udeleženec pa ne bodi kak nedorastli poba, ampak že prav resni mladenič, ali mlad za stvar uneti mož naj bode.

Ako bodo prišli taki udeleženci tudi iz bolj oddaljenih krajev, recimo iz Crnomlja, Kostanjevice, Metlike, St. Jerneja, Žužemberka itd., dobro došli bodo vsi brez izjeme. Prijavi naj se pa vsak udeleženec pri vodstvu kmetiške šole na Grmu pismeno vsaj do 8. aprila.

### Politični pregled.

**Državni zbor.** V seji 8. marca je predložila vlada več zakonskih določeb in načrtov, tako gledé melioracijskega zakona, o olajšavah pri državnih posojilih, o pospeševanju domače industrije itd. V seji 9. marca je predlagal poslanec Pfeifer, naj vlada pri obnovitvi trgovinske pogodbe odpravi vinsko klavzulo ter uvede za italijansko vino vinsko carino, nadalje naj vlada dovoli zdatno državno podporo za streljanje zoper točo. Sklepalo se je še o drugih nujnih predlogih.

**Deželni zbori** so se zbrali ta teden k zasedanju. V Ljubljani je bila prva seja deželnega zbora dne 26. marca. Na dnevnem redu je bilo 28 točk raznih poročil.

**Romanje v Rim.** Glas o romanju v Rim je našel v celi deželi vesel odmev. Zglasilo se je veliko število Slovencev, kateri odrinejo 23. aprila s posebnim vlakom v sveto mesto, da se ondi odpustkov svetega leta udeleže in da vidijo naslednika sv. Petra, 90 letnega starčka Leona XIII.

**Med Srbijo in Črnogoro** so pretrgane diplomatske zveze. Srbski poslanik je odšel iz Cetinja. Tega razrušenja je baje deloma kriv tudi avstrijski zunanji minister. Sploh je na Balkanu tako nemirno ozračje, da je že celo Avstrija ukrenila v Bosni in Hercegovini nekatere varnostne priprave. V Nišu se je Milan nedavno izjavil pred zbranimi oficirji: „Vedite, da če bi bil prisiljen zapustiti to zemljo, če bi ruske spletke (?) se pokazale močnejše kakor moje pravo, podpalim pred svojim odhodom ves Balkan ter pripravim tako zmešnjavo, ki bo težko kdaj odstranjena.“

**Vojska v južni Afriki.** Do 17. marca so izgubili Angleži v vsem skupaj 16.447 mož. Iz Kapstadta pa javljajo, da so izgubili Buri do tistega časa 7.722. Pri mestu Betuglie je prišlo med Buri in Angleži do boja. Angleži so bili odbiti z velikimi izgubami ter je bilo več ujetih. Tudi pri Lobasti je bil boj, iz katerega so morali Angleži bežati z izgubami. To pa so le



neznatnejše bitke, o kakem posebnem dogodku z bojišča ni poročil. — Buri utrjujejo Pretorijo nagloma ter uvažajo v mesto živil, kar kaže, da so pripravljeni, braniti se tam, dokler mogoče.

### Piše se nam:

**Iz Trebnja.** — V nedeljo dne 25. marca t. l. vršilo se je tukaj zborovanje okrajne bolnišne blagajne za pol. okraj Novo mesto. Iz Novega mesta sta se pripeljala k zborovanju gg. blagajniški načelnik Simon pl. Sladovič in tajnik Alfons Oblak. Sešlo se je k zborovanju precejšnje število delodajalcev in delavcev iz občine Trebnje in Mirna, katerim so se blagajniški zapisniki predložili, podal izvleček iz blagajnih, predpisnih in bolniških knjig, iz kojega je bilo razvidno, koliko se prispeva iz sodnega okraja Trebnje k skupnim blagajniškim dohodkom in koliko iznašajo in v čem obstajajo stroški za ta okraj. Iz obširnega in jasnega poročila gosp. načelnika bilo je posneti, da je v našem okraju v letu 1899 donášalo, bodi si po nekaj mesecev ali vse leto, 40 delodajalcev prispevke, ki so iznašali svoto fl. 553.46, stroški za podpore, zdravnika, zdravila in transport (ne ustavši upravnih stroškov) so pa iznašali fl. 610.90, tedaj so bili v preteklem letu blagajni stroški za sodni okraj Trebnje za fl. 57.44 večji od dohodkov, in ako se k temu še del upravnih stroškov prišteje, se izkaže, da je bil naš sodni okraj močno pasiven. 45 bolnikov našega okraja je dobilo za 689. dni fl. 294.46 podpore, poleg teh se je zdravilo tudi še 35 ambulantnih bolnikov. Gospod načelnik je na to pojasnil nove delavske kategorije pa pustil pojasnujoče tiskovine med navzoče razdeliti. Preobširno bi bilo tukaj vse podrobnosti poročila navesti. Omenjal je, z kakimi težkotami se mora blagajna boriti, da zamore z uspehom delovati; primerjal delovanje družih blagajnic, koje večkrat pasivna, da se v družih deželah in državah mnogo bolje delavci in delodajalci za boln. blagajne zanimajo in prosi, naj ga v njegovem delovanju vsi delodajalci in delojemalci podpirajo. Opomni, da je imela naša blagajna o novem letu 1900 že okoli 7500 gld. rezervnega zaklada, kateri se od leta do leta množi. Prosi delodajalce in preddelavce, naj po svoje na to delujejo, da ne bodejo bolniki simulantni boln. blagajno škodovali, kajti blagajniško premoženje je vendar last delavcev samih in kdor iztiskuje blagajno z večkrat nepotrebnimi podporami, škoduje s tem imetku vseh delavcev. Enoglasno se tudi sprejme g. Radeljnov predlog, naj delodajalci sami opomnijo k zglastitvi delavcev na blagajno take delodajalce, ki ne naznanijo svojih delavcev, z nezglastitvijo blagajno in delavce, oziroma tudi samega sebe občutno oškodujejo. Po raznotnih vprašanjih od strani delodajalcev in delavcev, pojasnilih itd. se je zborovanje završilo in le želeli bi bilo, naj bi se taka zborovanja vsaj vsaka dva leta po enkrat vršila.

### Domače vesti.

(Osobne vesti.) Državni pravdnik, blag. gosp. Rajmund Schwingler, je dobil naslov in značaj višjesodnega svetnika. — Advokatorski koncipijent, gosp. dr. Grossmann, odpotuje iz Novega mesta v Maribor, kjer otvori lastno advokaturo. — Novomeški gimn. profesor, gosp. dr. Pamer, je vsled bolehnosti dobil do konec šole odpust ter je odpotoval

na Gornje Avstrijsko. — Gosp. gimn. prof. Vester premeščen je iz Ptuja v Novo mesto.

(Eno delnico) I. nar. doma v Novem mestu daroval je novomeški čitalnici gosp. Martin Mohar, vodja pomožnih uradov v p. in posestnik v Novem mestu.

(„Dol. pevsko društvo“) priredi nam danes, 1. t. m. spet zaželeni zabavni večer, ki bode izvestno vreden naslednik tako krasno uspelega prvega večera. Vsekakor nekaj posebnega in izvanreden užitek obeta opereta, ki se skrbno pripravlja in v kateri nastopijo naše najodličnejše pevske in igralske moči. Ostali vsprej pa obsega poleg strogo umetniško glasbenih točk tudi nebroj šaljivih in šegavih prizorov, ob katerih se bode občinstvo gotovo izborna zabavalo. Po zanimanju sklepati, ki se kaže v vseh tukajšnjih slojih, bode dvorana natlačeno polna, kar bode najočitnejše priznanje gospodičnam in gospodom, ki so radovoljno prevzeli jako težavni posel rediteljstva.

(Šola „Glasbene Matice“ v Novem mestu) je sklenila 15. sušca t. l. prvo poluletje z javno skušnjo, ki je bila tisto popoldne v čitalnični dvorani. Lepo število učenk in učencev je pod vodstvom svojih učiteljev pokazalo pridobljeno spretnost v igranju na klavir in vijolino. Bilo je videti, da so učenci za klavir skoro brez izjeme marljivi i da se ravnaajo po navodilu dobrega učitelja. Tudi učenci za gosli so se odlikovali posebno v tem, da so pravilno vodili lok in igrali v taktu. Izmed mlajših vijolinistov igrala sta s polno gotovostjo i lepim potezom posebno gospica M. Mikolič-eva in P. Golja, pri nekaterih se je pa poznalo, da jih trese mrazica radi javnega nastopa. Upamo, da jih prihodnjič popusti in uže zato je dobro, da se napravijo večkrat take javne skušnje. R. Kunc nam je na flavto zapiskal prav točno rusko pesen „Sarafan“, i slišali smo tudi proizvajati dobro kvartet od Mozer-a, katerega so igrali učenci Fr. Kristof, V. Kalan, K. Vavpotič in učitelj gosp. Poula. Razvideli smo, da bi bile mogoče tudi uže orkestralne vaje. Hvalno sta omeniti tudi najmlajši vijolinistinji šole Angela in Mici Zurec, ki ste z učiteljem gosp. I. Hladnikom zaigrali nekaj mičnih slovenskih pesmic; bodi jih prihodnjič še več. Konečno je zbor učenk zapel prav dobro par pesnij in cesarsko pesen, k čemur bi imeli opomniti samo, da bi bil zbor lahko številnejši. Skušnja, ki je trajala skoro dve uri, nam je zopet potrdila prepričanje, da je navedena glasbena šola prav dobra i da zasluži vsestranske podpore tembolj, ker se v njej poučuje zastoj več nadarjenih gojencev, ki bi vsled uboštva sicer ne dobili nikake glasbene izobrazbe.

(Šola „Glasbene Matice“ v Novem mestu) sprejema tudi v svojem drugem poluletju učence za vse glasbene instrumente in petje z dosedanjimi pogoji. Prijavi se lahko gg. učiteljem I. Hladniku ali J. Pouli, pa tudi pismeno „upravnistvu Glasbene Matice“. V to svrhu kakor tudi za želje i pritožbe se bode pred učno sobo v I. nadstropju čitalnice napravila tružica za pisma.

(Vsled odredbe c. k. trgovinskega ministerstva) smejo se poštne, brzojavne in telefonske vrednotice prejšnje izdaje, ki se nahajajo še po preteku meseca sušca 1900 v posesti občinstva, uporabljati v poštne prometu dalje do uštetega 30. kimovca 1900; izvzete pa so časniške dostavljalne znamke, golice za poštne naloge, poštne spremnice, poštne nakaznice in poštne spremnice s povzetno na-



kaznico za tu- in inozemski promet; slednjič so izvzete golice za brzojavke, ki se oddajajo proti kasnejemu obračanju dotičnih pristojbin.

(Razglas.) V svrhu oddaje kopanja zemlje pri uravnavi Mirne pri Pijavcah, občine Št.-Ruprt, v proračunjenem znesku 4438 K, vršila se bode dne 9. aprila ob 11. uri dopoldne v Pijavcah javna dražba, h kateri se vabijo podjetniki z opomnjo, da leže dražbeni in stavbinski pogoji, načrti in proračun pri stavbinskem vodstvu v Mokronogu v pregled. Deželni odbor kranjski si pridržuje vspeh dražbe odobriti.

(Zgradba ženske bolnišnice v Novem mestu) Zastop zdravstvenega okrožja v Novem mestu je sklenil zgraditi v Novem mestu prepotrebno bolnišnico za ženske ter je določil za to ustanovni kapital od svojih letnih dohodkov 1000 K, katere se morajo plodonosno nalagati do tje, da bode mogoče z gradbo pričeti. Zastop zdravstvenega okrožja v Novem mestu z letnimi prihranjenimi 1000 K ne more misliti na takojšno rešitev prevzete naloge, ampak mora iskati podpore pri slavnem deželnem zboru, pri kranjski hranilnici in drugih blagih podpornikih in upa, da v teku nekaj let se bode moglo z zgradbo pričeti, ker si je svest, da za tako človekoljubno podjetje se bode najdlje dovolj blagih src. Če se bode izvršitev te misli posrečila, skušalo se bode oskrbovanje izročiti kacemu redu, ki se bavi s postrežbo bolnikov. Ženska bolnišnica je tako potrebna za Dolenjsko kot za Novo mesto pitna voda — torej je upati, da se bode storjeni sklep dal tudi izvršiti. Večje bodo podpore, toliko poprej se bode dvigala v Novem mestu ženska bolnišnica. — Da bi sklep ne ostal samo sklep.

(Prešičja trgovina) v novomeškem okrajnem glavarstvu je zopet popolnoma prosta, tako da se smejo zdravi prešiči izvažati in uvažati. Prepovedano je pa še nadalje prešiče goniti ali jih prodajati od vasi do vasi in od hiše do hiše. Nadejati se je zopet živahne kupčije na pondeljskih prešičjih sejneh v Novem mestu in je napovedanih že mnogo kupcev. Vsaj je pa ondi tudi dobiti vedno obilo dobrih in lepih ščetincev zanesljive domače reje.

(Prešičjo kugo) so zanesli hrvaški prešiči iz Siseka pretekli mesec v ribniški okraj in je izvoz prešičev iz kočevskega okrajnega glavarstva do preklica prepovedan. Čudimo se našim kmetovalcem, da jih niso še obile nesreče s hrvaškimi prešiči v zadnjih letih spametovale in da še vedno kupujejo hrvaške prešiče, namesto da bi se z znano dobrimi domačimi dolenjskimi preskrbeli.

(Drevje za podružnične člane) je že došlo in se nahaja v drevesnici na Kočevarjevem marofu (ob ločenski cesti). Opozarjamo na to vse p. n. člane, ki imajo letos sadno drevje dobiti, ter jih prosimo, da ga vzamejo pred ko mogoče. Vsi drugi naj pridejo pa po trte, ki se nahajajo tudi tam. Za trte, kakor za drevje se je pa najprej zglasiti pri gosp. Fr. Perko-tu v Novem mestu.

(Preskušnja mehov za žvepljanje trt.) Odbor kmetijske podružnice je sklenil v svoji zadnji seji, da se imajo preskusiti raznovrstni mehi, ki se sedaj prodajajo in priporočajo od raznih tvrdk, in da se imajo določiti pri tej preskušnji prednosti posameznih žveplalnikov. Presojevalni odbor, ki bo sestavljen iz samih veščakov, ima ob enem določiti, kateri mehi se priporočajo za malega vinogradnika in kateri za boljše, t. j. imovitejše vinogradnike. Ta preskušnja se bo vršila v torek po Veliki noči,

t. j. 17. aprila ob 2. uri popoldne, in sicer v kmetijski šoli na Grmu. Opozarjamo na to vse izdelovalce žveplalnih mehov s prošnjo, da blagovolé kmetijski podružnici v Novem mestu poslati svoje izdelke v preskušnjo in presojo. Do 14. aprila mora imeti podružnica že vse v rokah. Imena tekmovalcev oziroma izdelovalcev se bodo priobčila, takisto tudi ocena o sestavi, o prednostih in pripravnosti njih izdelkov.

(Umetna gnojila za gnojenje vinogradov) ima podružnica že v zalogi. Cena je sledeča: 1 q (t. j. 100 kg) čilskega solitra stane 26 K 52 h, 1 q superfosfata kostne moke 10 K 44 h, 1 q Tomasoze žlindre, kateri je cena poskočila, 8 K 4 h, 1 q Kalijeve soli 14 K in 1 q Kajnita 6 K 4 h. Koliko je treba enega in drugega gnojila za 1 hektar oziroma za 1 oralo, je bilo povedano v „Dol. Novicah“ št. 4 z dné 15. februarja t. l. Umetna gnojila se bodo oddajala odslej naprej le od 7. do 8. ure zjutraj in od 12. do 1. ure popoldan.

(Živega metulja-ponočnjaka) dobil je novomeški prižigalec Zupančič minoli petek 30. marca ob svetilnici. To je tem znameniteje, ker imamo mrzlo spomlad in ravno ta dan je celo sneg dobro pobelil.

(Glas iz občinstva). Mestna občina je živinsko sejmišče hvalevredno vredila; vendar je ono v marsičem še pomanjkljivo in poprave potrebno. Take je prešičje sejmišče v vlažnem vremenu pravcato močvirje, da grozno blato komaj pregažiš, v enakem stanu se nahaja vhod na konjsko in goveje sejmišče. Pričakujemo, da se ta nedostatek kmalu odpravi; saj se plačujejo precej zdatne sejmske pristojbine.

(V Šentjanskem premogokopu) se je v mesecu februarju t. l. 880600 kg. premoga nakopalo in razposlalo, in bilo bi se ga mnogo več ako bi zadoščevalo dovoznikov.

(Knjiga krojaštva). Ravno kar je izišla knjiga krojaštva. Način prirobovalne umetnosti po sorazmerji teoriji. Za samopouk in za podlago pri šolskem pouku spisal, narisal in izdal Matija Kunč, krojaški mojster in lastnik krojaškega učilišča v Ljubljani, strokovni učitelj v obrtno pospeševalnem poslovanju c. kr. trgovinskega ministerstva. — Z 10 velikimi tabelami izvornih krojnih sestav in z mnogimi podobami. — Cena 6 K.

(Duhovni poslovnik). S tem naslovom je prišla v drugem popravljenem natisu na svetlo kaj dobro urejena, posebno duhovnom prepotrebna knjiga, katero je sestavil župnik Martin Poč. Ista obsega 358 strani, 24 strani obrazcev in stvarnega kazala. Broširan izvod stane 4 krone, trdo vezan v pol šagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h po pošti 30 h več. Dobiva se pri založništvu v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — V isti zalogi je izšla lepa knjižica:

(Marijina otroka.) Povest iz Kaykaških gorâ. Spisal J. Spillmann iz J. D. S štirimi podobami. Knjižica je pripravna dečkom in deklicam za pirhe. Obsega 70 strani ter velja 40 h, trdo vezana 60 h.

(Pomladni glasi), posvečeni slovenski mladini. X. zvezek z osmimi slikami. Uredil in založil Frančišek Kralj. Ta vrsta knjižic se nam je tako priljubila po svoji nežni ljubki vsebini, da vsako leto že težko novo pričakujemo. Ni nam je treba tedaj zopet hvaliti. Cena mehko, a lično vezani knjižici 30 kr., trdo vezani 40 kr., v celoplatno vezani 55 in krasno vezani 90 kr. Dobiva se po vseh bukvarnah in pri založniku v ljubljanskem semenišču.



(Okrajna bolniška blagajna) naznanja, da se bo shod delodajalcev in delavcev za sodnijski okraj Žužemberg vršil 22. aprila po že naznanjenem dnevnem redu ob polu 3. uri v gostilni gosp. Vehovca v Žužembergu.

(Današnji list) obsega deset strani.

### Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Občina Lokvica je dala voz krompirja in fižola, Margareta Arch četrt mernika fižola, g. dr. K. Slanc za drugo polletje 100 K, g. župnik Jos. Kos v čast sv. Jožefu 4 K, g. dekan J. Nagode 10 K, neimenovan 6 K, g. Dimnik kapl. 5 K, slav. posojilnica v Črnomlji 20 K, g. Fr. Lechner 12 K.

Srečno hvalo vsem dobrotnikom, posebno pa še vrlim Belokranjcem iz Lokvice, ki so sebi pritrgali, da so pomogli ubogim dijakom, izreka

Dr. Jos. Marinko.

 **Za napravo barve, kupuje rumeno, rujavo, rudečo, zeleno in črno barvino prst na vagone proti takojšnji plači „tovarna Lustthal-Videmer Farbwerke I. M. Finck's Eidam in Lustthal bei Laibaeh. Dol pri Ljubljani“.**

Opomba vredništva: Mnogi naših gospodarjev ne pozna te tvarine; naj se torej o tem z veščaki posvetuje, ali če misli, da ima na svojem zemljišču kaj take zemlje, naj prinese kaki kmetijski podružnici uzorce, gotovo mu povsod radi to pojasnijo.

Peter Skubic iz Trške gore prodaja svoj

 **vinograd** 

ki se imenuje Škramc; isti je na lepem solnčnem prostoru, ter rodi žlahtni sadež. Nizka cena znaša 1000 gld.

**Sprejme se takoj pismonoša pri c. kr. poštneemu uradu v Črnomlji. Letne plače je 288 kron, poleg tega je hrana in stanovanje.**

C. kr. poštni in brzojavni urad v Črnomlji.

P. T.

## Za Novomesto in okolico!

Podpisani priporočam svojo zalogo marcne in vležane pive v sodčkih in steklenicah, iz Steinfeldske pivovarne bratov Reininghaus v Gradcu. Povekšale so se tudi ledenice in sem dobro preskrbljen z ledom tako, da lahko tudi zunanjim gostilničarjem postrežem z ohlajeno pivo in z ledom.

Vsojam si slavnemu občinstvu in p. n. gostilničarjem naznaniti, da sem letos poleg zaloge pive vstanovil tudi vinsko trgovino na debelo.

Imam v zalogi pristna naravna črna in bela Istrijska kakor tudi različna Dolenjska in Štajerska vina, vsi po jako niskih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

**Anton Jakaz.**

## ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze blagega sočutja med boleznijo in o smrti moje nepozabljive soproge

**Alojzije Sedlar,**

izrekam tem potom prečastiti duhovščini, slav. požarni brambi v Št. Rupertu, pevskeemu zboru za tolažilno petje in sploh vsem spremljevalcem drage rajne k zadnjemu počitku najtoplejšo zahvalo.

ŠT. RUPERT, 6. marca 1900.

(77)

**Anton Sedlar.**

## Zahvala.

Povodom prebitke smrti naše nepozabne matere in sestre, oziroma stare matere in tašče, veleposestnika vdove, gospe

**Matilde Trenz**

došlo nam je toliko dokazov presrčnega sožalja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Bodi torej tem potom zato izražena najiskrenejša zahvala vsem, zlasti za mnogobrojno spremstvo ob zadnji poti predrage pokojne, za prekrasne vence, posebno preči gg. duhovnikom, sl. požarni brambi šentjernejski, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vsem častitim daljnim in domačim spremljevalcem.

DRAŠKOVC, dne. 22. marca 1900.

(79)

**Žalujoči ostali.**

**Do 5000 lisabonskih živic ali sadeža**

imam za oddati po ceni. Kedor jih potrebuje naj piše Ignacij Prapretnik-u v Šoštanj.



# Bilanca

posojilnice v Črnomlji, registrovane zadruga z neomejeno zavezo,  
za petnajsto upravno leto 1899.

| Št. | I m e t j e                                                                 | K       | h  | Št. | D o l g o v i                                    | K       | h  |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------|---------|----|-----|--------------------------------------------------|---------|----|
| 1   | Posojila . . . . .                                                          | 506.431 | 72 | 1   | Deleži: 1747 po 4 K . . . . .                    | 6.988   | —  |
| 2   | Zaostale obresti od posojil . . . . .                                       | 11.437  | 87 | 2   | Nevzdignene dividende od deležev . . . . .       | 2.214   | 64 |
| 3   | Naloženi denar pri drugih denarnih zavodih v glavnici . . . . .             | 58.200  | —  | 3   | Hranilne vloge . . . . . 564.538·66 K            | 585.352 | 32 |
| 4   | Nevzdignene obresti naloženega denarja od prejšnjih let . . . . . 2376·26 K | 4.328   | 80 | 4   | Kapitalizovane obresti . . . . . 20.813·66 K     |         |    |
| 5   | Nevzd. obr. nal. denarja za 1899 1952·54 K                                  | —       | —  | 5   | Predplačane obresti od posojil za 1900 . . . . . | 3.881   | 82 |
| 6   | Prehodni zneski . . . . .                                                   | 270     | 38 | 6   | Vstopnina (za rezervni zaklad) . . . . .         | 208     | —  |
| 7   | Inventar . . . . .                                                          | 1.000   | —  | 7   | Čisti dobiček . . . . .                          | 1.474   | 91 |
| 8   | Vrednost tiskovin . . . . .                                                 | 98      | 50 |     |                                                  |         |    |
| 9   | Gotovina koncem leta 1899 . . . . .                                         | 18.352  | 42 |     |                                                  |         |    |
|     | Skupaj . . . . .                                                            | 600.119 | 69 |     | Skupaj . . . . .                                 | 600.119 | 69 |

Prejemki: 413.492 K — h. Izdatki: 395.139 K 58 h. Skupni promet: 808.631 K 58 h.

## Rezervni zaklad.

| Št. | I m e t j e                               | K      | h  | Št. | D o l g o v i                       | K      | h  |
|-----|-------------------------------------------|--------|----|-----|-------------------------------------|--------|----|
| 1   | Hiša v Črnomlji št. 62 v stavb. vrednosti | 72.340 | —  | 1   | Izposojilo (brezobrestno) . . . . . | 49.687 | 80 |
| 2   | Hiša na Majerlu št. 7 z vrtom in trtjem   | 4.400  | —  | 2   | Čisti rezervni zaklad . . . . .     | 28.236 | 08 |
| 3   | Gotovina koncem 1899 . . . . .            | 1.183  | 88 |     |                                     |        |    |
|     | Skupaj . . . . .                          | 77.923 | 88 |     | Skupaj . . . . .                    | 77.923 | 88 |

### Račun zadrušnikov:

|                                           |       |
|-------------------------------------------|-------|
| Koncem 1898 bilo je zadrušnikov . . . . . | 1.169 |
| Leta 1899 jih je izstopilo . . . . .      | 27    |
| in jih ostalo . . . . .                   | 1.142 |
| Leta 1899 jih je pristopilo . . . . .     | 52    |
| Koncem 1899 jih je tedaj ostalo . . . . . | 1.194 |

### Račun deležev:

|                                                                          |                              |
|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| 1194 zadrušnikov ima . . . . .                                           | 1686 deležev po 4 K = 6744 K |
| 27, leta 1899. izstopivših zadrušnikov ima . . . . .                     | 40 " " 4 K = 160 K           |
| 21, v prejšnjih letih izstopivših zadrušnikov ima nevzdignenih . . . . . | 21 " " 4 K = 84 K            |
| Skupaj . . . . .                                                         | 1747 " " 4 K = 6988 K        |

Ta račun je občni zbor dne 4. marca 1900 potrdil.

Posojila dajejo se le zadrušnikom.

Hranilne vloge obrestujejo se po 4½% brez odbitja rentnega davka.

Posojilnica je član „Zveze slovenskih posojilnic v Celji“, ktera je zadnjo revizijo zvršila dne 7. in 8. julija 1899.

Načelstvo.

**Lepe orehe, lepe suhe hruške in predivo**

razpošilja (71—1)

**tvrdka Josip Errath**

v Mokronogu (Dolenjsko.)

**Več stalnih voznikov za premog**

iz Št. Janža v Trebnje voziti, se vгодно vsprejme pri šentjanškem premogokopu v Ljubljani, Marijin trg št. 1 ali pri taistega delovodstvu v Št. Janžu, pošta Teržiče.

Najugodnejši prostor

●● za branjarijo, tobakarno, žganjarijo ●●

in vsakovrstne druge drobnarije, vstric južne železniške postaje v Litiji, je takoj oddati. — Več pove ustmeno ali pismeno lastnik L. Treo v Litiji.

**Kmetijska šola na Grmu**

ima še nekaj

**prav krepkih bilf**

riparije, solonis ter rupestris za oddati in sicer po 24 kron tisoč.



# MESTNA HRANILNICA V NOVEM MESTU.

## I. Bilanca upravnega imetja

za 31. decembra 1899.

Activa.

Pasiva.

|                                                               | K         | h  |                                                     | K         | h  |
|---------------------------------------------------------------|-----------|----|-----------------------------------------------------|-----------|----|
| Račun hipotečnih posojil . . . . .                            | 962.281   | 46 | Račun vlog . . . . .                                | 1.386.292 | 77 |
| „ „ obresti zaostale l. 1899 . . . . .                        | 7.654     | 53 | „ hipotečnih obresti: Predplačila l. 1899 . . . . . | 6.044     | 16 |
| „ menjic . . . . .                                            | 110.247   | 40 | „ menjičnih obresti: Predplačila l. 1899 . . . . .  | 1.613     | 63 |
| „ tekoči . . . . .                                            | 165.648   | 68 | „ založnih obresti: Predplačila l. 1899 . . . . .   | 10        | 34 |
| „ zalog . . . . .                                             | 3.070     | —  | „ pro diversi . . . . .                             | 164       | 86 |
| „ efektov . . . . .                                           | 126.559   | 70 | „ davkov in pristojbin . . . . .                    | 140       | 65 |
| „ efektnih obresti, viseče l. 1899 . . . . .                  | 1.965     | 62 | „ zgube in dobička: Čisti dobiček . . . . .         | 6.531     | 92 |
| „ zamudnih obresti, zaostale l. 1899 . . . . .                | 401       | 85 |                                                     |           |    |
| „ inventarja . . . . .                                        | 452       | 64 |                                                     |           |    |
| „ uradnih troškov: Zaostali opomini in drugi troški . . . . . | 8         | 96 |                                                     |           |    |
| Saldo l. 1899 . . . . .                                       | 680       | —  |                                                     |           |    |
| „ zavarovalnin . . . . .                                      | 6         | 80 |                                                     |           |    |
| „ blagajne . . . . .                                          | 21.820    | 69 |                                                     |           |    |
|                                                               | 1.400.798 | 33 |                                                     | 1.400.798 | 33 |

## II. Bilanca rezervne zaklade

za 31. decembra 1899.

Activa.

Pasiva.

|                                    | K      | h  |                          | K      | h  |
|------------------------------------|--------|----|--------------------------|--------|----|
| Račun efektov . . . . .            | 19.596 | 57 | Račun glavnice . . . . . | 26.459 | 79 |
| Viseče obresti . . . . .           | 331    | 30 |                          |        |    |
| Poslovni dobiček l. 1899 . . . . . | 6.531  | 92 |                          |        |    |
|                                    | 26.459 | 79 |                          | 26.459 | 79 |

V NOVEM MESTU, dne 31. decembra 1899.

Ravnateljstvo.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremočljiv tirolski ločen za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

### JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bom vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatorej se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.





Vsem prijateljem in znancem kli-  
čem o priliki mojega odhoda iz Novega  
mesta v Maribor prisrčni

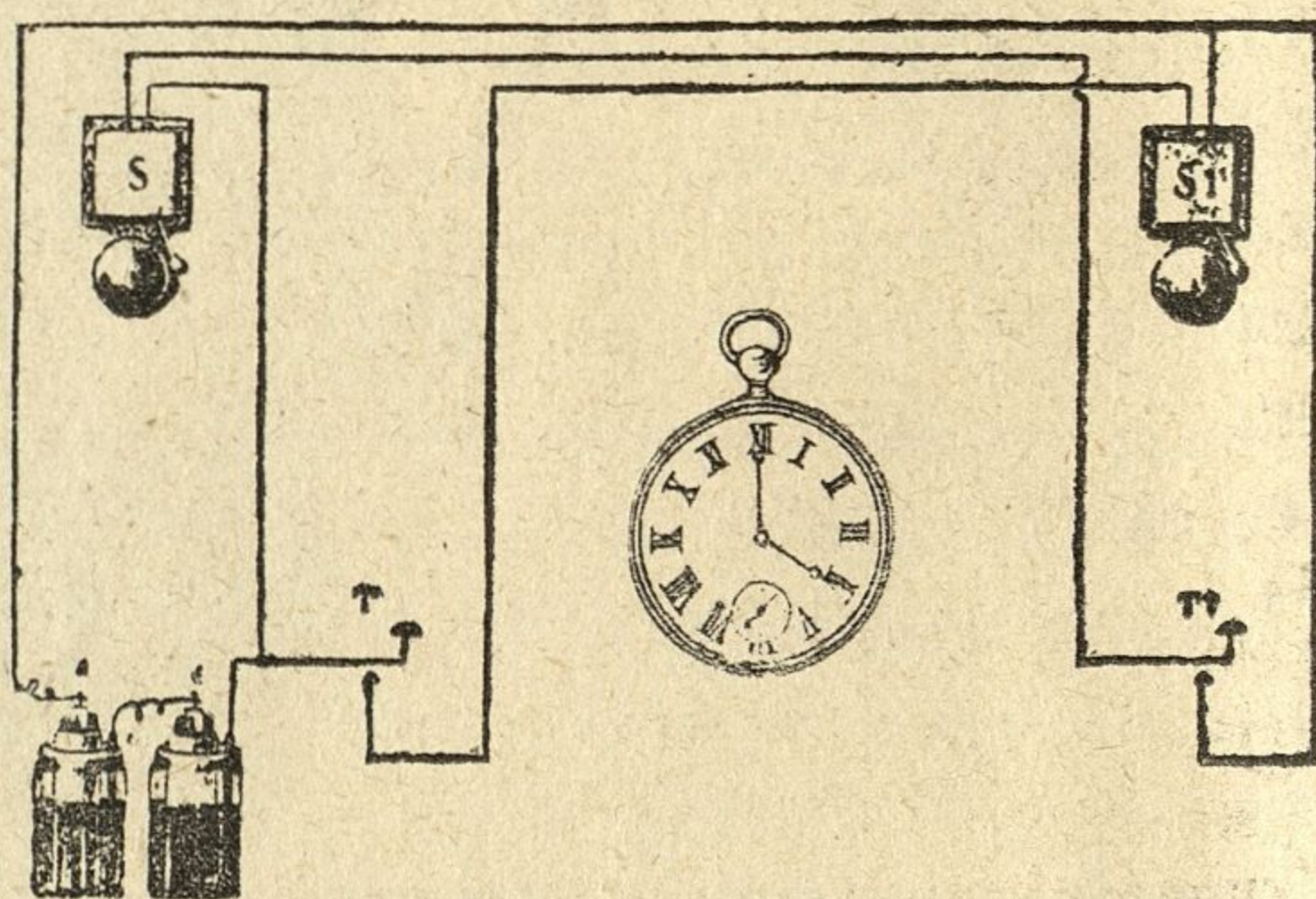
„Z Bogom“!

Dor. Karl Grossmann.

Novo mesto, 31. marca 1900.

**JOSIP OTTO,**

urar in elektromehaniker  
v Novem mestu. (Ljubljanska cesta).



Zaloga raznih stvari za urarje. — Popra-  
va biciklov. — Razne stvari za hišne tele-  
grafe. — Za nizko ceno v hišah napravim  
telegraf po poljubni potrebi. (74—1)

**Učeneec,** kateri ima primerne šolske ved-  
nosti, se takoj sprejme v pro-  
dajalno z manufakturnim blagom. Kje, pove uprav-  
ništvo „Dol. Novic“. (63—2)

**Zakaj** so še ljudje, kateri  
Kathreiner-Kneipp-ovo  
sladno kavo ne rabijo, akoravno  
je tako dobrodišeča in zdrava  
kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, ktere ve-  
like prednosti ima Kathreiner-  
jeva kava, katera skozi en ek-  
strakt bobove rastline duh in  
okus bobove kave zadobi. Taista  
toraj združi na neprecenljivi  
način dobre zdravju delujoče  
lastnosti domačega sladnega  
preparata z preljubljenim du-  
hom bobove kave. Kathreiner  
Kneippova sladna kava služi  
posebno za primes k bobovi kavi,  
diši pa tudi ako se sama pou-  
žije. Dobi se povsodi, ne sme  
se pa nikoli odprta prodajati in  
je samo pristna v znanih izvir-  
nih zavojih z podobo žup-  
nika Kneippa in s imenom  
»Kathreiner«.

**JOSIP OGOREUTZ,**

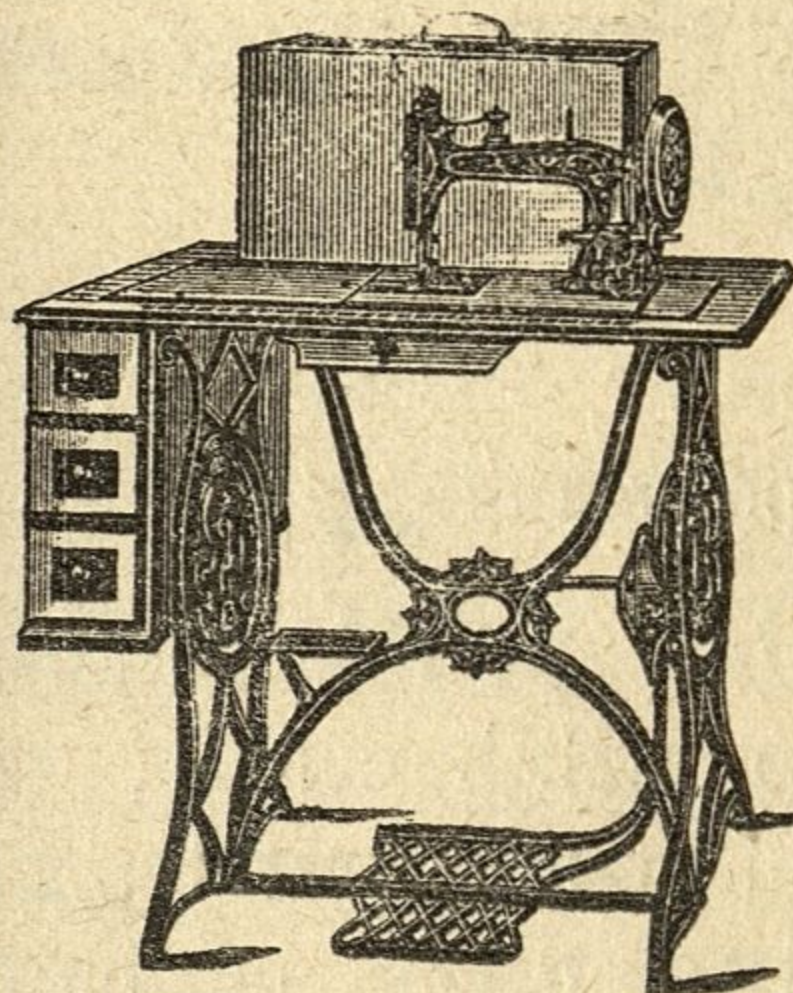
trgovec v Novem mestu

priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnega

**manufakturnega blaga**

za moške in ženske obleke, svilnate  
robce, najboljše platno,  
kotenina itd.



**Šivalni stroji**

najboljše vrste po  
nizkih cenah ter pod  
ugodnimi plačilnimi  
pogoji.

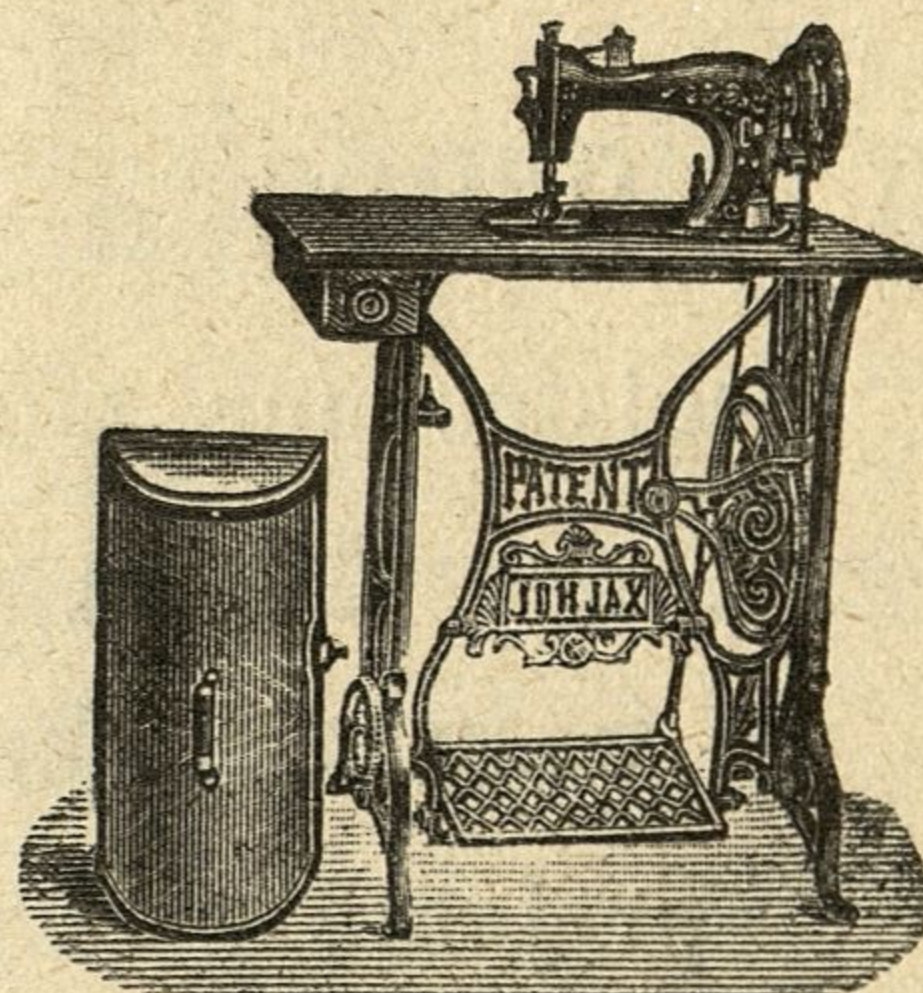
**Na prodaj**

je iz proste roke hiša, pod, 3 njive, 1 travnik in vert  
Cena 950 gld. Več se izve pri gospodarju Bearkja,  
Št. Ruprt. (76—1)

**Posestvo** na prodaj, obstoječe iz njiv, trav-  
nikov in gozda, poleg teče voda,  
katera se lahko uporabi v kakršnikoli predmet. Po-  
sestvo je poleg nekega trga in polovico ure od želez-  
niške postaje. Kje, pove iz prijaznosti uredništvo  
„Dol. Novic“ (78—1)

**Deček**

16 let star, zmožen za pekovo obrt, sprejme se v poduk  
v Ljubljani. Več se izve v Novem mestu. Ljub-  
ljanska cesta št. 105. (61—2)



**Janez Jax-a**

najstarejša  
in največja  
tovarniška zaloga

**šivalnih strojev**

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko  
**Friderik Skušek,**  
trgovec v Metliki. (210—16)

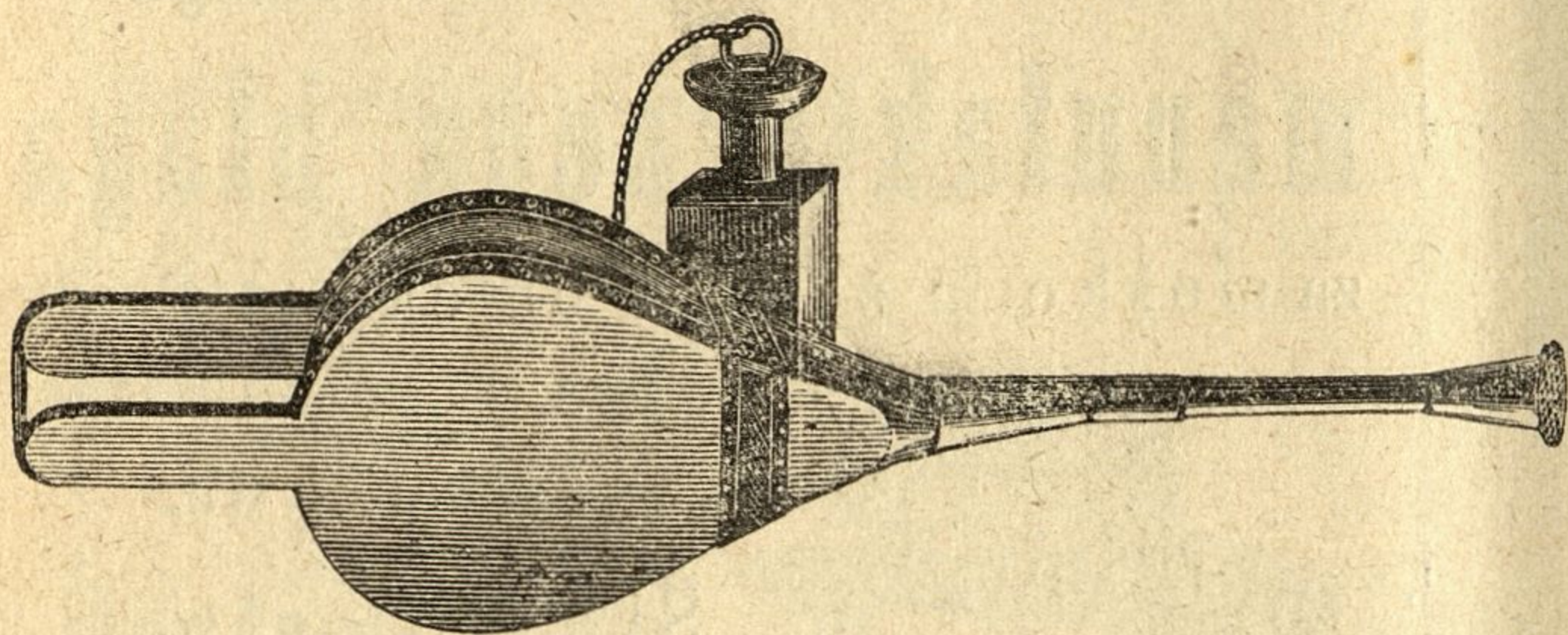


Pri železnem vodnjaku!

**Adolf Gustin,**

Vstanovljena leta 1869.

trgovina z železnino in špecerijskim blagom  
v Novem mestu



✂ priporoča ✂

najnovejše škropilnice proti peronosperi od kuprene pločevine po nizkih cenah; mehove za žvepljanje v štirih raznih vrstah; gumi za požlahtnenje trt; cepilne nože od najfinejšega jekla; trtne škarje, drevesne žage. Vse za rigolanje potrebno orodje, kakor krampe, lopate, kopače, vse od najboljšega jekla kovano; svedri, macole itd. — Najnovejše strelivo dynamon, katero je izvrstno, ni toliko nevarno, pa po svoji sili mnogo boljše od dinamita; zato posebni kapselni so tudi v zalogi. Dobiva se dalje tudi janit in špaga za razstrelbe. — Dalje priporočam veliko zalogo raznih žag, n. pr. ročne žage, prečne žage in one za mlinske žage. Vse to, kakor tudi za to potrebno orodje, imam v najboljših vrstah, ter sem porok za fino blago. Najnovejše vrste slamnoreznice, traverse za zidanje po vseh velikostih za nizko ceno. Najrazličnejše železne šine za kolesa in drugo rabo ter vse, kar se železninskemu blagu prišteva.



Priporočam mojo dobro prirejeno zalogo kave, riža, olja, mila, špirita itd. Oljnate barve, firnež, lake v mnogih vrstah. Za zidarje in pleskarje razne čopiče, krtače i. dr.

Ob enem priporočam p. t. kolesarjem izvrstna kolesa, najfinejše opravljena od tvrdke J. Puch v Gradcu, in Elektra-meteor in Peugeot-kolesa.

(72—1)

## Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

pisarna na kongresnem trgu h. št. 14.

tik cerkve v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po  $4\frac{1}{2}\%$  od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(38—5)